[2024] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1134 : 2024 ਆਈ ਐਨ ਐਸ ਸੀ 72

ਸਚਿਨ ਗਰਗ

ਬਨਾਮ

ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ.

(2024 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 497)

30 ਜਨਵਰੀ 2024

[ਅਨਿਰੁਧ ਬੋਸ* ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਪਾਰਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੰਮਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ

ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ, 1973 - ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਡਿਊਟੀ - ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 - ਐਸਐਸ 406, 504 ਅਤੇ 506 - ਵਪਾਰਕ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰੰਗ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਉਸ ਦਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦਾਇਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਸ - ਸੰਮਨ 406, 504 ਅਤੇ 506 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਮਨ, ਸੰਮਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਆਈ ਪੀ ਸੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਸ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ - ਮਲਕੀਅਤ:

ਆਯੋਜਤ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਵਿਚਕਾਰ ਪਿਛਲੇ ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਉਸ ਦਰ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ - ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸਮੇਤ), ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ - ਦਰਾਂ ਦੇ ਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਵਪਾਰਕ ਝਗੜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਕਾਰਕ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਗੈਸ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਰੂਪਾਂਤਰਣ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ - ਇਹ ਕੰਮ ਸੀ ਨਿਯਮਤ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ

ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਵਿਸ਼ਾ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਰੂਪਾਂਤਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਡਿਸੋਲਵਡ ਐਸੀਟਲੀਨ ਗੈਸ ਜੋ ਕਿ ਈਆਈਐਲ ਵਿਖੇ ਬੈਟਰੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਫੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ. 406, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਧਮਕੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗੰਜਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਰਵੇ ਦੀ ਕਮੀ ਸੀ।ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ - ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਗੁਪਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ - ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤਰਕ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਝਗੜਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੋਰਮ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰੰਗ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 482, 1973 ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ - ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। **[ਪਾਰਾ 14, 17 ਅਤੇ 18]**

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਐੱਸ-482- ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973 - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. 406, 504 ਅਤੇ 506, ਆਈਪੀਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਮੁੱਖ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

ਹੋਲਡ: ਸਮਝੀ ਗਈ ਗਲਤੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਈ.ਆਈ.ਐਲ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਲਕ) ਲਈ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਧਮਕਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਗੁਣਵੱਤਾ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ - ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਕਮਾਤਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। **[ਪੈਰਾ 20]**

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਸ਼ਰਦ ਕੁਮਾਰ ਸਾਂਘੀ ਬਨਾਮ ਸੰਗੀਤਾ ਰਾਣੇ [2015] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 145 : **(2015) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 781 - ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ**

ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2004] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 846 : **(2004) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 432 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ**

ਨੀਹਾਰਿਕਾ ਇਨਫਰਾਸਟਰੱਕਚਰ ਪ੍ਰਾਇਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ।, **[2021] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1044 : (2021) 19 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 401**; ਆਰ ਪੀ ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, **[1960] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 388 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ (1960) ਐਸ.ਸੀ 866**; ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ., **[1992] ਸਪਲਾਈ. (3) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 735 : (1992) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਸੀ.ਆਰ.) 426**; ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ ਪੀ.ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ., **[1991] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1 : (1992) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਸੀ.ਆਰ.) 192**; ਝੰਡੂ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਵਰਕਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਰਾਫੁਲ ਹੱਕ ਅਤੇ ਹੋਰ **[2004] ਸਪਲਾਈ. (5) ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 790 : (2005) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਸੀ.ਆਰ.) 283**; ਦੀਪਕ ਗਾਬਾ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2023) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 423**; ਪ੍ਰੋ: ਆਰ.ਕੇ. ਵਿਜੇਸਾਰਥੀ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ ਸੁਧਾ ਸੀਤਾਰਮ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. **[2019] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 185 : (2019) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 739**; ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਘਈ ਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। **[2022] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 884 : (2022) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 124**; ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਜਗਨਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ., **[2009] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 264 : (2009) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 696**; ਬਿਰਲਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਡਵੈਂਟਜ਼ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟਸ ਐਂਡ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ।, **[2019] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 655 : (2019) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 610**; ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਗਵਾ ਬਨਾਮ ਵੀਰੰਨਾ ਸ਼ਿਵਲਿੰਗੱਪਾ ਕੋਂਜਲਗੀ ਅਤੇ ਹੋਰ **[1976] 1 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 123 : (1976) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 736**; ਫਿਓਨਾ ਸ਼੍ਰੀਖੰਡੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, **[2013] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 240 : (2013) 14** ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 44; ਬਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, **[2014] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 85 : (2014) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 663**; ਪੈਪਸੀ ਫੂਡਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ., **[1997] 5 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 12 : (1998) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 749** - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973; ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਸਚਿਨ ਗਰਗ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ

ਵਪਾਰਕ ਵਿਵਾਦ; ਅਪਰਾਧਿਕ ਰੰਗ; ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਪੜਾਅ; ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਡਿਊਟੀ; ਕੁਸ਼ਿੰਗ; ਸੰਮਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ; ਨਿੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ/ਪਰਿਵਰਤਨ; ਅਪਰਾਧਿਕ ਧਮਕੀ; ਮਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ; ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੰਪਨੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ : 2024 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 497।

2021 ਦੇ ਏ 482 ਨੰਬਰ 18603 ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 23.03.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਸ਼ਾ ਰੋਹਤਗੀ, ਸੁਸ਼ੀਲ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਨਕੁਲ ਮੋਹਤਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਲੀਨਾ ਮਰੀਨ ਮੈਥਿਊ, ਮੁਥੂ ਥੰਗਾਥੁਰਾਈ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸਰਵੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਘੇਲ, ਅਵੀਰਲ ਸਕਸੈਨਾ, ਅਰੁਣ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾਵਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੰਸ਼ਜਾ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਿਵਿਆ ਜੋਤੀ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਕਿਤਾ ਅਪੰਨਾ, ਮਨੀਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਅਨਿਰੁਧ ਬੋਸ, ਜੇ.

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ, ਬਾਵਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੇਵਾੜੀ, ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਇਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਇਕਾਈ, ਐਕਸਾਈਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ("ਈ.ਆਈ.ਐਲ") ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ.2, ਇੱਕ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਚਿੰਤਾ, ਅੰਬਿਕਾ ਗੈਸਾਂ ਚਲਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਡਿਸੋਲਵਡ ਐਸੀਟਲੀਨ ਗੈਸ (“ਡੀ.ਏ ਗੈਸ”) ਦਾ ਸਪਲਾਇਰ ਸੀ, ਜੋ ਉਕਤ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਬੈਟਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵਿਵਾਦ ਉਕਤ ਵਸਤੂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਖਰੀਦ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ। 01.04.2019 ਦੇ ਅਸਲ ਖਰੀਦ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋ ਵਾਰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ 18.07.2019 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਦਰ ਨੂੰ 1.55 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 1.65 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਸੋਧ 20.12.2019 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ ਦਰ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 1.48 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1.65 ਰੁਪਏ ਤੋਂ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁੱਲ 9,36,693.18/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਇੱਕ ਇਨਵੌਇਸ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਵਾਦ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਈਆਈ ਐਲ, ਦੂਜੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਡੀਏ ਗੈਸ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਿਤੀ 29.06.2020 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਕੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਗਲਤ ਖੇਡ ਸੀ। ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਨਵੌਇਸ ਤੋਂ ਵਿਕਰੇਤਾ (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 2) ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀਆਂ ਕਥਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ

3. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਕੇਸ ਚਲਾਇਆ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਫੁਟਕਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰ. 317/2020 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ) ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਅੰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਤੱਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ:

“....ਬਿਨੈਕਾਰ ਆਪਣੇ ਘਿਣਾਉਣੇ ਕੰਮ ਰਾਹੀਂ ਡੀ.ਏ. ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੈਸ. ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਸਚਿਨ ਗਰਗ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 179, ਸੈਕਟਰ-3, ਬਾਵਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ-ਰੇਵਾੜੀ, ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਐਕਸਾਈਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਮਟੀਰੀਅਲ ਹੈੱਡ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਸਚਿਨ ਗਰਗ ਵੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਖਰੀਦ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਐਕਸਾਈਡ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਸਚਿਨ ਗਰਗ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਆਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਚਿਨ ਗਰਗ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੰਪਨੀ ਰਾਹੀਂ ਖਰੀਦ ਮੁਖੀ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ 1.65/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟੁਕੜਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ। 18.02.2019, ਜੋ ਦਸੰਬਰ, 2019 ਤੱਕ ਉਸੇ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਖਰੀਦ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਖਰੀਦ ਨੰਬਰ 4800253593 ਮਿਤੀ 01.04.2019 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਰੀ ਡੀਏ ਗੈਸਾਂ ਐਚਐਸਐਨ ਕੋਡ 290129910 ਦੀ ਮਾਤਰਾ 3,07,1615 ਰੁਪਏ @ 4,07,165 ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। 5,06,738.10/- ਰੁਪਏ, ਅਤੇ ਭਰੀ ਹੋਈ ਡੀਏ ਗੈਸਾਂ ਐਚ ਐਸ ਐਨ ਕੋਡ 29012910 ਮਾਤਰਾ 1,93,966/- ਟੁਕੜੇ @ 1.48 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟੁਕੜਾ। 2,87,069.68/- ਅਤੇ ਰੁਪਏ 1,42,885.40/-0 ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 18% ਜੀਐਸਟੀ, ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੁੱਲ ਰਕਮ 9,36,693.18/- ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਰੋਧੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਟੀਰੀਅਲ ਹੈੱਡ ਸਚਿਨ ਗਰਗ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 4800253593 ਮਿਤੀ 01.04.2019 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਬ

ਵਰਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪੀਸ ਰੇਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। 03.07.2020 ਨੂੰ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ 9,36,693.18/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਿਲ/ਇਨਵੌਇਸ ਨੰਬਰ ਏ.ਜੀ.ਐਸ.ਆਰ /20-21/01 ਮਿਤੀ 02.07.2020 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਟੀਰੀਅਲ ਹੈੱਡ ਸਚਿਨ ਗਰਗ ਨੂੰ ਅਤੇ 14.07 ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਚਲਾਨ ਵੀ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। .2020, ਜੋ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਸਚਿਨ ਗਰਗ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਪਰ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਸੰਬਰ, 2019 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜੌਬ ਵਰਕ ਦੇ 9,36,693.18/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਰੱਖ ਕੇ। ਹਨੇਰਾ, ਪੂਰੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਜਦੋਂ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ, ਤਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ 29.06.2020 ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਬ ਵਰਕ ਦੀ ਦਰ 1.40/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟੁਕੜਾ ਡਬਲਯੂ.ਈ.ਐਫ.. ਅਪ੍ਰੈਲ, 2019, ਜਦੋਂ ਕਿ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਸੰਬਰ, 2019 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ 20.12.2019 ਨੂੰ ਰੁ. ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। 1.48/- ਪ੍ਰਤੀ ਟੁਕੜਾ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਡਬਲਯੂ.ਈ.ਐਫ.. 20.12.2019। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, 20.12.2019 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 1.48/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟੁਕੜਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ 1.65/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟੁਕੜਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਸੀ, ਪਰ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨਾਲ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾਯੋਗ ਜੁਰਮ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

(ਪੇਪਰਬੁੱਕ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

4. ਸਪਲਾਇਰ ਫਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ ਸੌਰਭ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਪਦਮ ਕਾਂਤ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ 18.08.08 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ("1860 ਕੋਡ") ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 406, 504 ਅਤੇ 506 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। 2021

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਕਤ ਸੰਮਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰ. 18603/2021 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ("1973 ਕੋਡ") ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 23.03.2023

ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਨਿਹਾਰਿਕਾ ਇਨਫਰਾਸਟਰੱਕਚਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। -ਬਨਾਮ- ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [(2021) 19 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 401], ਆਰ.ਪੀ. ਕਪੂਰ -ਬਨਾਮ- ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1960 ਐਸ.ਸੀ 866], ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। -ਬਨਾਮ- ਭਜਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ। [1992 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਸੀ.ਆਰ.) 426], ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। -ਬਨਾਮ- ਪੀ ਪੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਆਈ ਏ ਐਸ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. [1992 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਸੀ.ਆਰ.) 192] ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ੈਂਡੂ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਵਰਕਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ। -ਬਨਾਮ- ਮੁਹੰਮਦ. ਸ਼ਰਾਫੁਲ ਹੱਕ ਅਤੇ ਹੋਰ [2005 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਸੀ.ਆਰ.) 283], ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਚਾਅ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

6. ਨਿਹਾਰਿਕਾ ਇਨਫਰਾਸਟਰੱਕਚਰ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ, ਕਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਆਰ.ਪੀ. ਕਪੂਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ:-

"10.1 ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਕੇਸ ਜਿਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਸੀ8ਆਰਪੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਕਪੂਰ (ਸੁਪਰ)। ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 561-ਏ (ਜੋ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਰੀ ਮੈਟੀਰੀਆ ਹੈ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 561 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਡ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ; ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਕੁਝ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਏ, ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ

(i) ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੋਕ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(ii) ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼, ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ; ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ; ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(iii) ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਇਲਜ਼ਾਮ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਣਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਬੂਤ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 561-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੇ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਾਜਬ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

7. ਇਸੇ ਫੈਸਲੇ (ਜਿਵੇਂ ਨੀਹਾਰਿਕਾ ਇਨਫਰਾਸਟਰੱਕਚਰ ਲਿਮਟਿਡ) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਭਜਨ ਲਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੱਤ-ਨੁਕਾਤੀ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ:-

"102. (1) ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼, ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਮੁੱਢਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 156(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਮਾਨਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 155(2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੈਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

(4) ਜਿੱਥੇ ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿਚਲੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਕ ਗੈਰ-ਗਿਣਤੀਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 155(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ।

(5) ਜਿੱਥੇ ਐਫਆਈਆਰ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇੰਨੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਅਤੇ ਸੁਭਾਵਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹੈ।

(6) ਜਿੱਥੇ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਸੰਹਿਤਾ ਜਾਂ ਐਕਟ (ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਟੀ ਉਲੀਕੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਸਬੰਧਤ ਕੋਡ ਜਾਂ ਐਕਟ, ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਿਵਾਰਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(7) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਨਾਮੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(8) ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਦਿਵਿਆ ਜੋਤੀ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਰਾਜ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਸ੍ਰੀ ਸਰਵੇਸ਼

ਸਿੰਘ ਬਘੇਲ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਰੋਹਤਗੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲਾਂ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਝਗੜਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 405 ਅਤੇ 406 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਦੀਪਕ ਗਾਬਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। -ਬਨਾਮ- ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [(2023) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 423]। ਇਹ ਫੈਸਲਾ 1860 ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 405 ਅਤੇ 406 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

"**15**. ਧਾਰਾ 405 ਆਈਪੀਸੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

(ਏ) ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਉੱਤੇ ਦਬਦਬਾ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;

(ਬੀ) ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲੀ, ਜਾਂ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ; ਅਤੇ

(ਸੀ) ਅਜਿਹੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ, ਪਰਿਵਰਤਨ, ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। "

9. ਦੀਪਕ ਗਾਬਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਰੀਬ ਸਾਢੇ ਛੇ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਾਅਲੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਸਨ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 1860 ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 406 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚ ਨੇ:-

"**17.** ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਧਾਰਾ 405 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 405 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਦਾ

ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੂਰਵ-ਤਲਬ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵੀ ਘਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ, ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਸ਼ਾਂਤ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਜੇ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਦੁਆਰਾ 6,37,252.16 ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਾਅਲੀ ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼ੁਭੰਕਰ ਪੀ. ਤੋਮਰ ਅਤੇ ਸਾਕਸ਼ੀ ਤਿਲਕ ਚੰਦ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ". ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗਲਤ ਮੰਗ ਜਾਂ ਦਾਅਵਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 405 ਆਈਪੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ, ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ, ਰੂਪਾਂਤਰਣ, ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਡਿਸਚਾਰਜ. ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ 2 ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਮੰਗ ਜਾਂ ਦਾਅਵਾ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਧਾਰਾ 405 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਸੇ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 405 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, 6,37,252.16 ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਵਾਦ, ਧਾਰਾ 406 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

10. ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰੋ: ਆਰ.ਕੇ. ਵਿਜੇਸਾਰਥੀ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. -ਬਨਾਮ- ਸੁਧਾ ਸੀਤਾਰਮ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. [(2019) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 739] ਅਤੇ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਘਈ ਅਤੇ ਹੋਰ। -ਬਨਾਮ- ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। [(2022) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 124]. ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। -ਬਨਾਮ- ਜਗਨਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ [(2009) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 696] ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"10. ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਨਾ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਸਿਵਲ

ਝਗੜਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ। ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 405 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇਸਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। "

ਇਹ 1860 ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 406 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

11. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 1860 ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 504 ਅਤੇ 506 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। 1860 ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਢਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਧਮਕੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ 1973 ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ:-

"...18.07.2019 ਤੋਂ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਦਰ 1.65/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟੁਕੜਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਦਸੰਬਰ, 2019 ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਦਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ। ਮੇਰੇ ਲੜਕੇ ਦਾ 9,36,693.18/- ਰੁਪਏ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਰੇਟਾਂ 'ਤੇ ਹਿਸਾਬ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਦੀ ਰਕਮ ਬਕਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਗੰਦੀ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ 9,36,693.18/- ਰੁਪਏ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(ਪੇਪਰਬੁੱਕ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

12. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵੇਰਵਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਮ -ਬਨਾਮ-ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [(2004) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ432] ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"10... ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਉਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡੋਮੇਨ ਹੈ। ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਕੀ ਸਬੂਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਰਲਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ -ਬਨਾਮ- ਐਡਵੈਂਟਜ਼ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟਸ ਐਂਡ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ। [(2019) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 610] ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਗਵਾ -ਬਨਾਮ-ਵੀਰੰਨਾ ਸ਼ਿਵਲਿੰਗੱਪਾ ਕੋਂਜਲਗੀ ਅਤੇ ਹੋਰ [(1976) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 736]।

13. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਧਮਕਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਫਿਓਨਾ ਸ਼੍ਰੀਖੰਡੇ -ਬਨਾਮ-ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [(2013) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 44] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ-ਦਰ-ਸ਼ਬਦ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਭੜਕਾਉਣ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। . ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਡਿਸਚਾਰਜ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਨੁਕਸ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਲਿਆ ਹੈ।

14.ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਵਿਚਕਾਰ ਪਿਛਲੇ ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੰਮ ਜਿਸ ਰੇਟ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਸੀ। ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ 1860 ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 405 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਦਰਾਂ ਦੇ ਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਵਪਾਰਕ ਝਗੜੇ 1860 ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 405 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਗਾੜ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਗੈਸ ਸਪਲਾਈ ਦੇ

ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਕੰਮ ਨਿਯਮਤ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭੰਗ ਕੀਤੀ ਐਸੀਟੀਲੀਨ ਗੈਸ ਜੋ ਕਿ ਈਆਈਐਲ ਵਿਖੇ ਬੈਟਰੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਫੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਵਿਵਾਦ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ ਦਰ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਢਲੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਕੀ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਤਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਵਿਵਾਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 405/406 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਨ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਦਲੀਪ ਕੌਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਵਾਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਆਨ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ।

15. ਬਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. -ਬਨਾਮ- ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [(2014) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 663], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਲਮੇਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬਿੱਲ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਭਰਮਾਉਣ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਪਾਏ, ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਨੀਂਹ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰੇ 18 ਅਤੇ 19 ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

“**18**. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 405 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਲਤ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਲਈ ਕੀਤੀ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਉਸੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ

ਤੱਥ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

19. ਜੇਕਰ ਮੁਨਾਸਬ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲਈ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚਲੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਸਹੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਗਾਇਬ ਹਨ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹੋਰ ਉਪਚਾਰਾਂ ਲਈ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਭਰਮਾਉਣ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 405/420 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਗਾਇਬ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 406/120 ਬੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

16. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ, ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹਨਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ 1860 ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 405 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

17. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ, ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹਨਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ 1860 ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 405 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

18. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਲੈਣ ਲਈ ਕੇਵਲ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਮ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੈਪਸੀ ਫੂਡਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਐਨਆਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। -ਬਨਾਮ- ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. [(1998) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 749]. ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਕੇਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਵੇਰਵੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਗੁਪਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤਰਕ ਦੇਣਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੰਮਨ ਕਿਉਂ ਜਾਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਝਗੜਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੋਰਮ ਰਾਹੀਂ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ

ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰੰਗ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੀ 1973 ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ।

19. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਜੋ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਵਿਵਾਦ, ਪ੍ਰਤੀ ਸੇ, ਵਪਾਰਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

20. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵੀ ਦਿੱਤੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਈ.ਆਈ.ਐਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਨ, ਜਿਸਦੇ ਲਈ ਉਸਨੇ ਜੌਬ-ਵਰਕ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਰਦ ਕੁਮਾਰ ਸਾਂਘੀ -ਬਨਾਮ ਸੰਗੀਤਾ ਰਾਣੇ [(2015) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 781] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਖਪਤਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 1860 ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਰਾਬ ਹੋਏ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਡੀਲਰ ਦਾ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਇਕਾਈ ਸੀ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ (ਉਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ) ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸ਼ਰਦ ਕੁਮਾਰ ਸਾਂਘੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਮਝੀ ਗਈ ਗਲਤੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨੌਕਰੀ-ਵਰਕ ਈ.ਆਈ.ਐਲ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਧਮਕਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ - ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਕੋ

ਇਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

21. ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 2020 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਸ ਨੰ. 7990 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 18.08.2021 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਸੰਮਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪਰਿਣਾਮੀ ਕਦਮ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ: ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ

ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Pallav

PALLAV THAKUR ADVOCATE